

mallorca socialista

La revista de l'esquerra nacionalista

N.º 50 Gener 1983

Edita: Partit Socialista de Mallorca

Preu: 50 Pts.

Entrevista

SEBESTIA SERRA,

cap de llista al
parlament autònom

**"Els grans canvis no
vendran des de d'alt"**

(Pag. 3)

Ecologia

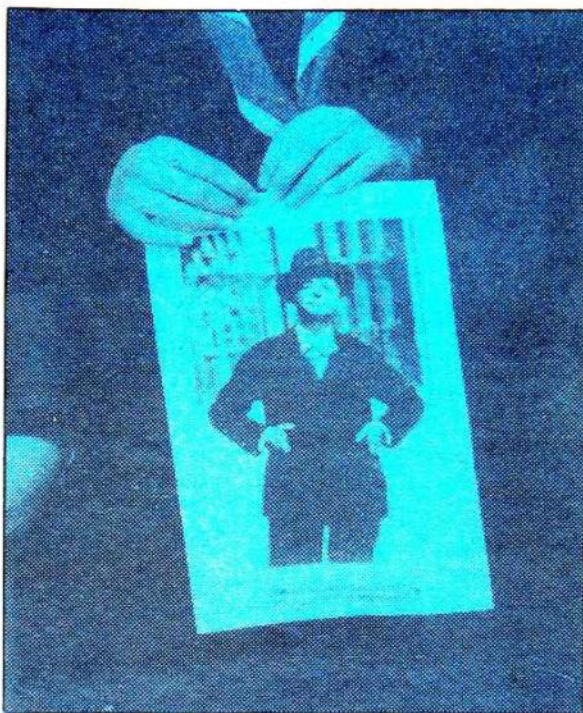
SES FONTANELLES

L'ULTIM DEL PRAT

(Pag. 8)

31 DE DESEMBRE:

DESAGRAVI I REFLEXIO

Enguany, la Diada Nacional de Mallorca no ha pogut esser festiva. Sis bolles negres d'insult a Gabriel Alomar i Villalonga han fet que li dedicàssim un seguit d'actes de desagravi i reflexió. Dia 30, a les 8,30 del vespre, a un Saló d'Actes de l'Escola Graduada de Palma ple de gent, es projectaren unes pel·lícules de Vicens Matas sobre n'Alomar, n'Emili Darder, n'Andreu Crespí, n'Alexandre Jaume... i a continuació va haver-hi uns parlaments d'Antoni Serra i de Damià Ferrà-Ponç. Presentà l'acte Joan Perelló, tinent de batle de l'Ajuntament de la Ciutat i, entre d'altres, hi assistiren Víctor Alomar, Jaume Vidal Alcover i Maria Aurèlia Capmany.

L'endemà, a les 9,30 del matí, hi hagué una concentració al cementiri de Palma davant la tomba del, malgrat tot, Fill Il·lustre, i llavors, seguint la convocatòria unitària de Partits i Associacions de Veïnats, s'assistí als actes organitzats per l'Ajuntament a la Plaça de Cort. Durant tot el temps es pogué veure una pancarta amb l'escrit: "Vergonya, cavallers, Vergonya"; a l'acabament, un grup de ciutadans cantà La Balanguera davant un cartell de Gabriel Alomar adornat amb l'Estendard de les quatre barres.

EDITORIAL

ESTAT MODERN I NACIONALITATS

Les nacionalitats de l'Estat Espanyol estan a punt de viure hores decisives. Els pobles dels Països Catalans, d'Euzkadi i de Galícia han pogut sobreviure amb una identitat diferenciada dins l'Estat Espanyol precisament perquè la pretesa "Nació Espanyola" mai no ha arribat a esser un Estat modern com els d'arreu d'Europa. Podem imaginar-nos quina identitat catalana, basca o gallega sobreviuria avui si Madrid hagués tenguut l'eficàcia centralitzadora i modernitzadora que hem vist exercir des de París. Som una nacionalitat sense Estat propi. I a més a més subordinada a un Estat —que es pretén Nació— que reconeix el nostre fet diferencial de molt males retranques. I que durant gairebé tres segles ens ha negat amb caparrudesa la nostra identitat nacional. Però els conqueridors que volgueren esclafar-nos amb el decret de Nova Planta no han sabut construir un Estat modern. L'Estat-Nació que havia d'esser Espanya ha fracassat. A l'època de Carles III semblà que el projecte centralitzador i modernitzador s'havia consolidat. Però, afortunadament per a les nacionalitats destinades a morir, els temps posteriors significaren el fracàs de la temptativa. Quan l'Europa del XIX construïa impressionants imperis colonials, Espanya havia perdut el seu. El XIX —molt més que els formals decrets de Nova Planta— fou castellanitzador i centralista. Però l'Estat Espanyol seguia essent una eina ineficàcia. El país seguia essent pobre i endarrerit. La revolució industrial no arribà a superar un aspecte de margi-

nalitat i localització perifèrica dins un país agrícola. Tot això permeté el ressorgiment del nacionalisme de Catalunya i Euzkadi. I de retruc —amb una base social prou més feble— l'aparició del nacionalisme a Galícia, al País Valencià i a les Balears. El segle XX veuria signes positius per a les nacionalitats on lluita: la Mancomunitat de Catalunya i els Estatuts d'Autonomia —realitats o projectes— admesos per la República. Però també atacs frontals a càrrec de personatges militars: la teba Dictadura de Primo de Rivera i l'ofensiva total que els dirigiria el règim franquista.

Malgrat tot, les nacionalitats han sobreviscut. Però estam prou lluny d'assegurar clarament el futur. L'idioma com a signe d'identitat nacional es troba en perill greu. Masses immigrants no integrades idiomàticament i uns mitjans de comunicació castellanitzats redueixen la nostra llengua a un fet marginal, mancada d'un clar ús públic i comercial. Abans podríem gairebé ignorar la castellanització administrativa: la seva incidència social era mínima. Avui l'alternativa és prou dramàtica: normalització o extinció. I per normalitzar necessitam accedir a un poder de decisió: necessitam aconseguir un poder polític. Perquè Mallorca asseguri la seva identitat nacional, necessitam consolidar un nacionalisme viu i operatiu. Un testimonialisme marginal no interessa. El 28 d'Octubre significà que l'accés a les Corts Generals és encara un objectiu llunyà pels nacionalistes de les Illes. Queden, dins el 1983, les

pròximes eleccions als Ajuntaments, Consell Insulars i Parlament Autònom. El PSM-Nacionalistes de Mallorca aspira a esser present dins les institucions municipals i autonòmiques com a element nacionalista integrat dins una "majoria de canvi i progrés" per derrotar una dreta que detenta una gran força per tot arreu de les Balears. I ara com ara som la única força nacionalista de Mallorca. Tot i que la bandera de la "mallorquinitat" sigui agitada ja per altres grups polítics que hauran de demostrar amb fets allò que avui no passa d'esser un simple verbalisme.

El PSM-Nacionalistes de Mallorca aspira a construir unes Illes Balears autònomes, entenen el règim autònom com un Estat de sobirania limitada, mai com una descentralització administrativa com apunta la LOAPA. Avui el perill per a les nacionalitats —les Illes incloses— és que el "canvi" que a nivell d'Estat impulsa el PSOE no acabi construint un Estat Espanyol modern i eficaç sense haver tengut en compte els nostres drets nacionals. I si hem sobreviscut a centralismes ineficàcies i a dictadures militars, és ben clar que no sobreviuríem a un jacobinisme modern i socialitzant impulsor de la mística de la pàtria espanyola "una e indivisible". A les pròximes eleccions municipals i autonòmiques, els mallorquins tendran l'avinentesa de dir lliurement si volen esser una nacionalitat o una província, Província autònoma, això sí.

Les idees de Gabriel Alomar no tenen, en darrer extrem, altre nord que la democratització radical de tots els aspectes de la vida política. Per això és indignant que, després de la seva trista mort a l'exili, li escatimem el reconeixement tardà que li deviem. Negar-li el títol de fill il·lustre no fa al fill menys il·lustre sinó més bord al qui l'hi nega.

Per a Alomar no hi ha conveniències ni oportunismes, només es mostra d'acord amb les mesures polítiques que intensifiquin la llibertat i emancipin de tota subjecció.

Els articles més representatius del seu pensament polític els va escriure a començaments de segle i tractaven de la compatibilitat, encara qüestionada, entre el socialisme i el nacionalisme.

Si prescindir de les disquisicions filosòfiques que fonamenten les seves opinions trobarem que una idea bàsica, a la qual s'aferra quan ha d'explicar aparents contradiccions, és la idea de SOLIDARITAT.

La solidaritat, idea típica en el compromís ètic de tot pensament progressista, a nivell individual és el complement del liberalisme; a través de la solidaritat la llibertat dels uns no atempta contra la llibertat dels altres. L'individualisme amb solidaritat és, per a Alomar, la primera definició de socialisme, i la proclamació dels Drets de l'Home la primera concreció d'aquest socialisme defen-

sor dels interessos individuals.

Aquesta solidaritat no s'atura als cercles més o menys pròxims de cada individu; Alomar és fins i tot reticent amb la "solidaritat nacional": diu textualment que tota solidaritat nacional que uneixi la força capitalista amb la força obrera, seria la neutralització del socialisme. No; la solidaritat ha de ser universal, ha d'abastar tota la Humanitat. I l'únic sistema que concreta aquest ideal internacionalista és la "Federació universal".

Arribat en aquest punt és on se mostra més clarament la finura in-

tel·lectual i política de Gabriel Alomar. L'argument és tan simple com irrefutable: l'actual constitució dels Estats fa impossible realitzar la solidaritat universal dels individus, perquè només la defensa i l'agressió han estat els movils impulsors de les associacions, cada vegada més grans i heterogènies, que han conformat els Estats moderns; si les aliances tenguessin per fi la cooperació i la cultura, enlloc del domini i l'hostilitat, els Estats no tendrien l'obsessió de concentrar el poder en una sola mà i d'aniquilar les cultures dels pobles dominats. En canvi, desaparegu-

des les institucions agressives d'uns contra els altres, no hi ha cap motiu perquè les organitzacions estatals continuïn unint artificialment nacionalitats diferents; cada poble, en el concert universal, podrà parlar amb la seva veu (i llengua), cada nació tindrà el seu Estat.

El nacionalisme és, com veim, la doctrina que defensa la llibertat i l'autogovern de les comunitats ètniques i culturals; l'emancipació col·lectiva és un dret tan bàsic com les llibertats individuals, però no té per fi tancar-se en sí mateixa, sinó tot el contrari: la nació és l'element que, situat entre l'individu i la Humanitat, es converteix en protagonista de la solidaritat universal dels pobles. La cooperació universal serà un diàleg de nacions. El nacionalisme ve a completar en l'aspecte col·lectiu els postulats del socialisme en l'aspecte individual: llibertat i solidaritat.

Finalment, la circumstància que més sorprèn és l'actualitat de les idees de Gabriel Alomar i la seva adequació a la realitat mallorquina avui. Mallorca, fins fa poc condicionada per la penúria econòmica, no havia tengut alè per a les reivindicacions nacionals. Alomar va escriure: "...els drets nacionals estan condicionats i limitats pels drets individuals i només a condició de completar l'obra de llibertat personal i de millora de vida en benefici de cada ciutadà se pot parlar de reivindicacions nacionals o ètniques."

Ara, Mallorca, sense tantes perennietats econòmiques, pot fer sentir les seves aspiracions col·lectives que ja són prioritàries i es redueixen a recuperar la seva identitat. La nostra manera de ser universal és ser mallorquins i parlar català.

ALOMAR, AVUI

Edita: Partit Socialista de Mallorca
Carrer Temple, 7 - CIUTAT

Depósito legal: PM 511/77
Impreme: Editora Balear, S.A.

editorial
MOLL

DARRERS TÍTOLS PUBLICATS

ELS TREBALLS I ELS DIES

- n.º 20 i 21. Història de Mallorca (dos volums)
- n.º 22. E. Moreu Rey. Els nostres noms de lloc.
- n.º 23. F. de B. Moll. Els llinatges catalans.

BIBLIOTECA LES ILLES D'OR

- n.º 132. Històries de Binialfar. Alexandre Cuéllar.
- n.º 133. Valldemossa. L'amor i la cuina. Sebastià Trias.

BIBLIOTECA RAIXA

- n.º 126 i 127. Josep M.ª Llompart. Retòrica i poètica (dos vols).
- n.º 128. Joan Veny. Els parlars catalans.

COLLECCIO BALENGUERA DE POESIA

- n.º 30. Gaspar Jaén. La festa.

MONOGRAFIES CIENTÍFIQUES

- n.º 2. Mac Arthur i Wilson. Teoria de la Biogeografia Insular.
- P. Miquel Colom. Glossari General Lul·lià. Volum I.

El restaurant
vegetaria

**Bon
Lloc**
vos desitja

un bon any nou

i vos recorda que obrim
al migdia de 13 a 16'30
i tancam els diumenges

c/. del Moral, 7a — CIUTAT
(Darrera Sant Francesc)

SEBASTIÀ SERRA, cap de llista al parlament autònom

“Els grans canvis no vendran des de d'alt”

* QUINA VALORACIÓ EN FAS, DE LES ELECCIONS PASSEDES? CREUS QUE EL VOT NACIONALISTA D'ESQUERRES HA ESTAT EL MÉS CONSCIENT?

Crec que s'obri un període d'esperança i d'expectativa de cara que l'Estat espanyol es modernitzi, que s'adobi l'enderament de l'Administració. El vot, en general, ha estat conscient. Crec que la majoria de gent sabia que votava. És evident que hi ha hagut un vot útil. El nostre vot ha estat ben conscient, però també ho ha estat el de la majoria de les formacions polítiques.

Els resultats no han estat dolents, encara que haguessin pogut ésser millors. Ha guanyat una força de canvi i progrés a Mallorca, i hi ha una minoria nacionalista d'esquerra, el PSM, que permet tenir esperances tant per impulsar transformacions socials, econòmiques i culturals a través de la lluita a diferents fronts com a través de la representació a les Institucions.

L'espai polític que representem, òbviament, existeix. Hi ha una gent a Mallorca, unes classes populars, que senten perfectament mallorquinistes, progressistes, d'esquerra. A dins elles hem de parlar de sector molt ampli, des d'un sector importantíssim de joves fins a treballadors, petits comerciants, petits industrials... La nostra força és fluïda a les Eleccions estatals, el nostre poble no acaba d'estar avesat a votar-nos. Però és d'esperar que vegi que el vot útil ha de ser per a forces progressistes i mallorquinistes.

Només se poden verificar els canvis que la gent va assumint. La idea d'autogestió se va concretant quan la gent verifica un canvi en relació amb els seus representants i amb les seves organitzacions de base. S'ha de veure la interrelació poble-representants i el canvi ha d'anar per aquí: amb una idea autogestionària i d'acord amb els plantejaments socialistes democràtics. Els grans

canvis des de d'alt, en definitiva, l'Estat-providència, és un plantejament que avui ja és dubtós, malgrat l'existència d'amplis sectors que hi creuen i que, de fet, el posarien en pràctica. Nosaltres, els mallorquins, nacionalistes d'esquerra, sabem que la defensa del nostre territori, en definitiva, la nostra supervivència com a poble, momés es pot donar des de nosaltres mateixos i des del nostre mateix territori. No hem d'esperar res de bo des dels grans centres de decisió política i econòmica multinacionals. I, és clar, òbviament serà des de nosaltres mateixos, des dels mateixos individus, que podem anar plantejant les transformacions.

EN EL CONSELL HEM DE SER LA VEU DELS OPRIMITS

* COM A CAP DE LLISTA PER AL PARLAMENT AUTÒNOM, AMB QUIN ESPERIT CREUS QUE S'HA D'ANAR AL CONSELL?

Bé. Això presenta tres caires complementaris:

1) Hi anam perquè s'ha de gestionar tot un conjunt de coses que l'antiga Diputació Provincial tenia al seu càrrec i, a més a més, les transferències pre-autonòmiques que hi ha hagudes.

2) S'hi ha d'anar a fer lleis, a legislar des del moment que hi hagi un Estatut d'Autonomia que cal omplir de competències.

3) S'ha de ser una veu i una consciència de tot un poble, sense hipòtesis de cap tipus, i està clar que aquesta veu ha de ser en defensa de tots els oprimits per qualsevol causa.

En els tres nivells es poden plantejar moltes coses i, evidentment, a davant l'Estat central es pot pressionar amb força. Una de les coses que pens és que en aquesta etapa pre-autonòmica no s'ha plantejat, per part de les forces majoritàries, una autèntica pressió al centralisme, i tampoc no s'ha fet a saber al poble de Mallorca perquè seixen aquestes institucions.

Però no hem d'oblidar de cap de les maneres que la lluita no només és institucional sinó que, a més a més i sobretot, s'ha d'impulsar a través d'associacions culturals com l'Obra Cultural Balear, moviment ecologista, sindicats, col·lectius diversos...

Les transformacions possibles, la força de les nostres denúncies i aquest nou sentit que volem imprimir a la política a Mallorca necessiten d'una força popular, indubtablement.

EL PSOE NO IMPULSARÀ EL PROCÉS AUTONÒMIC

* CREUS QUE EL PSOE APROVARÀ L'ESTATUT SENSE MODIFICACIONS I SENSE TENIR PRESSA DESPRES PER A FER EFECTIUS ELS TRASPASOS DE COMPETÈNCIES?

El PSOE té un marc autonòmic molt concret. Per a les Balears, el PSOE vol l'aplicació de l'article 143 de la Constitució. És a dir, vol un Estatut de 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 8a, 9a, 10a, 11a, 12a, 13a, 14a, 15a, 16a, 17a, 18a, 19a, 20a, 21a, 22a, 23a, 24a, 25a, 26a, 27a, 28a, 29a, 30a, 31a, 32a, 33a, 34a, 35a, 36a, 37a, 38a, 39a, 40a, 41a, 42a, 43a, 44a, 45a, 46a, 47a, 48a, 49a, 50a, 51a, 52a, 53a, 54a, 55a, 56a, 57a, 58a, 59a, 60a, 61a, 62a, 63a, 64a, 65a, 66a, 67a, 68a, 69a, 70a, 71a, 72a, 73a, 74a, 75a, 76a, 77a, 78a, 79a, 80a, 81a, 82a, 83a, 84a, 85a, 86a, 87a, 88a, 89a, 90a, 91a, 92a, 93a, 94a, 95a, 96a, 97a, 98a, 99a, 100a.

* COM S'EXPLICA QUE HI HAGI GENT “SOI DISENT” NACIONALISTA I QUE TE CARNET DEL PSOE?

N'hi ha pocs que avui se declarin nacionalistes i estiguin dins el PSOE, a Mallorca. Crec que hi ha persones que tenen ganes de fer una feina de gestió, de ser professionals de la política, i s'han acostat al PSOE perquè ofereix aquestes expectatives. Ara bé, també pens que hi ha persones que potser creguin que essent nacionalistes poden col·laborar perquè el PSOE canviï una mica el seu caire centralista.

Gabriel Camps

SI PARA USTED
EL COLOR, EL VIDEO Y EL SONIDO
NO PUEDEN SER MENOS QUE PERFECTOS,
CASA RADIO LE RESERVA UNA
SUSTANCIOSA SORPRESA TELEFUNKEN

Le esperamos.
Con nuestros servicios de siempre a su disposición. Con nuestras elásticas facilidades de pago.
Y con un sobre sorpresa con succulentos cheques regalo en su interior. Aunque no compre, pídalo.

2 años de garantía

Casa Radio
JUAN DE VIDAL Y SALVA

EN PALMA: Pza. Marqués del Palmer, 5. Tel. 221220
C/ S. Ramón y Cajal, 16. Tel. 239755
C/ A. Clavé, 13-a. Tel. 212241
C/ San Miguel, 61. Tel. 212324
EN MANACOR: Pza. Iglesia, 2. Tel. 551419
EN IBIZA: Po. Vara de Rey, 10. Tel. 301803
Avda. Isidoro Macabich, 25. Tel. 302010

Elegancia i bon gust

En models exclusius de:

Antonio Ponze
Atasi
Bop
Escola
Enrique Caminal

Hit Parade
Margarita Nuez
Martela Brazzy
Nina Ricci
Pertegaz

Pier Carden
Susana
Tanagra
Zebedia....

Solperta
boutique

Banc de S'oli
Rubi, 12 Ciutat de Mallorca

VEUS DEL PASSAT

Entrevista amb Joan Cà

Vaig néixer a Campanet, en es Carrer des Raval. A mumpare li deien En Portell i a mumpare Na Gassona. Feien de campessinos. No he anat mai a escola. No puc llegir ni donar res per cert. He fet de campessino. Tenia set anys com me llogaren en Es Castell. Guanyava tres pessetes cada mes. Llavors a Son Sastre de Moscarí i guanyava un duro. Llavors a Biniatró per mosso d'hortolà i guanyava vint-i-dos reals. Saps quina història que teng! Je, je... En tornar de Cuba anava pes camp a jornal, per aquest i per aquest altre. Llavors mos vàrem llogar amb sa dona a Son Grau per majorals.

EMIGRANT A CUBA

L'any tretze vaig anar per primera vegada a Ciutat per anar-me'n a Cuba. I érem tretze de Campanet que mos n'hi volíem anar tots plegats. Jo me n'hi anava amb mumpare. I En Miquel Cusset se n'hi anava amb son pare, també. Com vàrem ésser a Barcelona, es vespre anàrem a'n es cine. Mumpare va tenir se desgràcia que es cine li fa fer mal a sa vista i com vàrem anar a'n es metge per reconèixer-lo li varen dir que no poria anar a Cuba. I així en Miquel Cusset, son pare, mumpare i es fill de l'amo En Jaume Cusset tornaren cap a Mallorca. I jo i companyia mos n'anàrem de Barcelona per Màlaga i Cadis, cap a Amèrica. De Cadis anàrem a Méjico. I de Méjico a Nova York. I d'allà cap a Cuba. A Cuba vaig estar dos anys a una fonda. I llavors tres anys a una fàbrica de sucre de sa província de L'Havana que se deia "Central Providencia". Llavors me vaig llogar a un barco que se llamava la "Reina Maria Cristina", per mosso de cuiner. Pelave patates, feia plats nets i coses d'aquestes. Saps quina orenga si ho has d'escruiure tot! Me'n vaig anar a Cuba amb so barco "Manuel Calvo" de sa Companyia Transatlàntica. Anava carregat de bessó de Mallorca. A València l'acabaran de carregar de cebes. I a Nova York descarregaren es bessó i ses cebes les descarregaren a L'Havana. I va ser aquí que em vaig llogar per mosso de cuiner. I llavors des cap de dos anys vaig anar a una fàbrica de su-

cre. I llavors vaig tornar fogir i me vaig llogar amb un barquet que se llamava "Casablanca". I un pic sa setmana anàvem a Califòrnia a dur fruites allà, plátanos i pomes. I vaig fer aqueixa vida i des cap d'uns quants mesos me varen quintar. I quintat tenia jo a Cuba dos companyers que eren desertors i m'aconseïaren que vengués a Espanya a fer es servici. Perquè ells com a desertors fins que tendrien coranta anys no porien tornar. I així vaig anar a veure es cònsol d'Espanya. M'hi vaig presentar i li vaig dir que havia caigut soldat i que desitjava tornar a Espanya a fer es servici. Però que me trobava sense cap doblir. I ell em va dir: "Això no és falta. Jo t'arreglaré es papers i te n'anieràs a Espanya. Amb sa condició que en es primer port d'Espanya t'has de presentar". Vaig arribar a Màlaga. I com vaig ésser a Mallorca me vaig entregar. Vaig fer tres anys de servici a Infanteria, número 22: Entre Inca, Palma i Cabrerà.

HISTORIES DE CONTRABANDISTES

Abans des Moviment hi havia molt de contrabàndol. Pastilles, "senyoretas", puntes de puro, tabac ros... Hi havia molts de contrabandistes d'això. Casi tot el duien d'Alger. A Cabrera era on en desembarcaven més. Però també en desembarcaven a altres bandes. A Campanet on hi havia més contrabàndol amagat era en es Cementeri. Que te'n rius? Idò on hi havia més tabac amagat a Campanet era dins ses tombes des Cementeri. Jo ho sé cert perquè hi he anat. El desembarcaven a sa part de Lluc: per Sa Calobra, Mortitx, Mortitxet, tota aqueixa vorera de mar. Per sa part de Pollença, devers Formentor, Cala de Sant Vicens, Femenia, Ternelles... Aquí ets homos se llogaven per anar a dur una saca de tabac i else daven un duro. I qualche pic havien de mester dos dies i una nit per arribar. Duen saques de pastilles i puros. Jo hi vaig anar i em varen pentinar. Tenia mil pessetes i amb dues setmanes les me pillaren. Hi vaig anar amb altres per traginar es tabac. Però ets amics se varen vendre i es carabineros

Mallorca: un passat que comença a fer...

agafaren es tabac entre Selva i Mancor.

Es contrabandistes no anaven per camins. Anaven per aqueixa costa, per aquí anaven per Teló, Monnàber, Es Castell... Però sempre fora des camins. Jo d'aquí he agafades dues saques de tabac comprades a'n En Quic i a l'amo en Pere Menut, i amb En Blanc per fora de camí les duiem a Marcor per baix de Moscarí. Un anava amb un carretó pes camí i si veia fresca tossia i feia una contrasenya. Però en general a no ser que fos una venuda no en duien per ses carreteres. Quan dueien vint, trenta, coranta o més saques pes camí

era perquè ja anaven binats amb sos carabineros amb qualche principal.

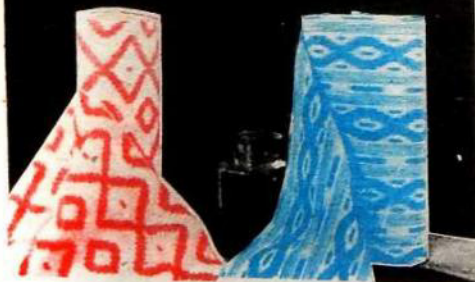
UN BANDOLER FAMOS EN JOAN DE MINA

En Joan de Mina estava Moscarí. Jo l'he conegut, un homonet cepadet, gruet i de bona mida. Ni gni petit. En va fer molts. Per motius de sa política vien de matar es batle, li deien Es Metge Vei, li deien Es Metge Vei, va cercar En Joan de Mina En Bernadet. Cada vespre Metge Vei anava d'es fins a ca seva, que estava

TELES MALLORQUINES I ROBA DE LLENGOS

a
CAN OLIVER

Carrer Victòria 1
Tel. 631288 Soller

T.V. Color per 2.800 ptes. al mes

Marques SANYO * VANGUARD * RADIOLA
LAVIS * I.T.T. * TELEFUNKEN

Informació:

Pl. Arzobispo O. Miralles, 27
tels. 216550 - 224129

D'ALLO MES PROFUND DE LA TERRA
A LES MANS DE L'HOME.
REGALAU ARTESANIA!

L'OCCELL DE FOC
CERÀMICA - ARTESANIA

Carrer de S. Pere Nolasco, 22
(a 20 mts. de Sta. Eulàlia)
Tel. 21 49 47
Ciutat de Mallorca

BOLSA
DEL
TELEVISOR

aves i Reus "Portell"

la seva veu.

vant Sa Rectoria. I determinaren que En Bernadet estaria devora ets escalons d'Es Portal des Fossar i tiraria un tir amb un revòlver a'n Es Metge Vei. I En Joan de Mina que estaria amagat dins un portal de cotxeria de devora ca ses monges sortiria amb un acorador i l'acabaria de matar. Però En Bernadet se va vendre i ho va explicar tot a'n Es Metge Vei. I es batle i ets empleats ho prepararen tot per agafar En Joan de Mina. Se qüestió que quan En Bernadet pegà tro, Es Metge Vei va arrancar a córrer i En Joan de Mina amb s'acorador darrera. I quan va ser davant Can Maca li alcen una corda,

se trava i cau. I l'agafaren i el dugueren a sa preso. I quan va tornar des presili va anar a beure a Ca Madó Mamelludo, que era sa dona d'un des qui l'havien agafat. I quan li tornaren una peça de dos de canvi. En Joan de Mina va dir a sa madona: "Guarda-la i se-rà per comprar veta per embenar es teu homo". I s'homo de Madó Mamelludo ho va sentir i va agafar tanta de por que només va viure set o vuit dies. Va morir de por.

L'amo de Can Pipes era batle de Moscarí i me'n va contar una d'En Joan de Mina. Ell tenia llogat En Joan de Mina, a Can Pipes. I el tenia privat de sortir en sa nit perquè feia poc que havia sortit de presili. En Joan de Mina estava molest amb ses monges de Moscarí perquè havien xerrat malament d'ell. I un vespre va veure que l'amo de Can Pipes guardava sa clau de ses casas davall una greixonera. En Joan de Mina dormia amb s'altre gent de Can Pipes en es sostro. S'aixeca sense fer renou. Agafa sa clau, obri i se'n va cap a Moscarí. Arriba a ca ses monges i veu que tenien un bon parral. I les taia sa parra! Ses monges ho varen dir a'n es batle. I es batle sospitava d'En Joan de Mina, però no sabia com ho poria haver fet. I cada dia comença a insistir a En Joan de Mina: "Han taiat sa parra a ses monges". I per amunt i per avall. I es cap d'un parei de dies, torna-m'hi: "Han taiat sa parra a ses monges". I tic i tac i barrac. I En Joan de Mina, cansat de sentir-lo diu: "Idó era jo. No heguessin xerrat malament de jo". I l'amo li diu: "I com ho feres?" I contesta: "Un vespre vaig veure que amagaveu sa clau des portal principal de Can Pipes. I quan tothom dormia me vaig aixecar descalç. Agaf sa clau, obr sense fer renou i me'n vaig a Moscarí. I torn entrant, pos sa clau davall sa greixonera i me'n vaig a jeure".

En Joan de Mina era molt valent. Dins una casa se posava a un recó i pujava fins a ses bigues. I com era a alta amb una mà agafava una biga i llavors una altra. I així anava de part a part. Era valent, perquè era valent... Una vegada estava a Mina amb dos germans més. I duien per allà molt de tabac

de contrabàndol per un tiranyet com a de cabres que passa per Binifaltó i Aucanella. Per aquest tiranyet anaven dos contrabandistes carregats amb una saca de tabac. Davant duien un que feia de guia per si veia es carabinieri. Però es guia no se'n va donar compte que es carabinieri les esperaven. Sa qüestió que es carabinieri donen s'alto i es contrabandistes tiren ses dues saques i fugen escapats. I altres contrabandistes que venien darrera com sentiren es crits recularen i amagaren ses saques. En Joan de Mina era docentes passes lluny i va veure es fester. I ell coneixia bé tots aquells paratges perquè hi guardava ets animals cada dia. I se va fer es topadís amb sos carabinieri. I comença a moure-los conversa. I que tic i tena, y que tic y tac i barrac. Se qüestió moure arròs amb caragols. I es carabinieri eren forasters i just just l'entenien. Perquè ja saps que aquests carabinieri xerraven un foraster a la puta ni ni mos entenien ni un Cristó! I li varen dir si poria trobar un homo que davallés ses saques fins a S'Hort de Biniatró. I en Joan de Mina diu: "Idó jo puc dur una saca. Un que vengui amb jo. Llavors jo tornaré i davallaré s'altra saca amb s'altre". Parda, i es carabinieri més contentes que un pasco! Sa carrega una saca. I un carabiniro darrera darrera. El du a un serrat de penyes i ell se tira baix des serrat i per avall? Y es carabiniro se posa a cridar: "Hostia! No haces tanta via que yo no lo puedo seguir!". I En Joan de Mina per avall escapà! I es carabierno va quedar enrocat dis un boldró d'espesura de llenya i penyes. I En Joan de Mina deixa sa saca amagada dins s'olivier de Biniatró. Puja per una altra dreuera cap a damunt sa muntanya. I trava s'altre carabiniro amb sa saca que l'esperava tot content. I li tornar a fer lo mateix! I else va barrinar sa saca a tots dos i les me va deixar enrocats dins sa muntanya!

(Aquesta conversa amb Joan Cànaves i Reus "Portell" (Campanet, 1896 - 1975) fou grabada a Campanet per Damià Ferrà Ponç dia 2 de gener de 1971).

Damià Ferrà Ponç

US-TRAS

utique

a jove i original

cat, 4 - Telefon: 22-56-73 - Ciutat

Venda de
mallorca socialista
a París
Llibreria
Pam de Nas
30 rue
des Grands
Augustins

BON ANY NOU A TOTS ELS CLIENTS
I AMICS US DESITJA

CARRER CAMPANA, 2
CIUTAT DE MALLORCA

BONES FESTES,
¡BON ANY NOU!

LLIBRERIA

Formentor

PAPERERIA

Avda. Constitució, 7 - Tel. 22 46 13 - PALMA

VIDEOS DES DE 75.000 PESETAS A

UNA CASA ESPECIALITZADA
EN ALTA FIDELITAT

- * So Professional
- * Lloguer de pel·lícules
- * Cinema
- * Alta Fidelitat
- * Televisió
- * Discs
- * Servei Tècnic Propi

Carrer Antoni Marquès Marquès, 4 - Tel. 29 61 74
CIUTAT DE MALLORCA

"Secrets del cor": nou disc d'en Santi Vendrell

Nascut a Sant Boi de Llobregat fa 22 anys, Santi Vendrell acaba de treure el seu darrer elapè que, sota el nom de "Secrets del cor" —editat per Edigsa—, aplega nou cançons que contribueixen a augmentar les esperances dipositades en aquest jove canta-autor, que inicià la seva carrera discogràfica l'any '81, amb el disc "Un quadre antic" amb el qual començà a obrir-se camí en aquest món, sempre difícil, de la cançó.

Tanmateix, en Santi Vendrell va sentir-se interessat per la cançó molt abans d'enregistrar el seu primer disc. Els seus inicis es remunten a l'edat dels 14 anys, quan entrà a formar part d'un grup de Folk. Des d'aleshores ha participat, amb èxits notables, en diferents concursos de cançó, proclamant-se guanyador en diverses ocasions. En aquest sentit, l'any '77 obtingué el segon premi en el Festival de la Cançó del Baix Llobregat; i l'any '79 es proclamà guanyador en el Festival de la cançó Mariner de Palamós. L'any 1980 assolí un èxit important amb la composició "Somni de Nadal" en el "XVI Festival de Villancicos Nuevos" de Pamplona. És a partir d'aquí que Santi Vendrell decideix prendre's seriosament l'ofici i comença els estudis de música i guitarra, que més tard completà amb les classes de cant, per tal d'iniciar la seva singlatura en el camp musical.

—Quines diferències establiries entre el teu primer disc, "Un quadre antic", i "Secrets del cor", que aca-

ba de posar-se a la venda?

—La diferència principal és que en "Un quadre antic" hi havia tota una sèrie de cançons que formaven una mena de recull del que jo havia compost dels setze als vint-i-un anys. En canvi, "Secrets del cor" és el meu treball més recent; això a nivell de composició, és clar. Una altra diferència important és la que fa referència als aspectes econòmics, els quals, aquest cop, han estat considerables, la qual cosa ens ha permès treballar en uns estudis d'enregistrament molt fermes, com són els Peripinà, amb la col·laboració de vint-i-cinc músics, i els arranjaments d'en Manuel Camp. També caldria ressaltar que el meu primer disc es va enregistrar en 18 hores, davant les 60 que han estat emprades en "Secrets del cor". Amb tot, penso que aquest segon disc ha superat, amb escreix, el primer.

CANÇONS FETES AMB EL SENTIMENT

En "Secrets del cor" abunden les cançons de temàtica amorosa, on la vida

quotidiana i les vivències personals de Santi Vendrell tenen un pes considerable, en molts dels temes que interpreta. En diverses ocasions, Santi Vendrell ha estat qua-

lificat com un cantant romàntic i sentimental, aspectes que el cantant ha volgut matissar per tal de fer front a uns tòpics que no sempre solen ajustar-se a la

realitat.

—No penso pas que les meves siguin les típiques cançons romàntiques... Hi ha moltes maneres de compondre una cançó d'amor; una cosa és estar dient "t'estimo" tota l'estona i no dir res més; i l'altra és fer un poema amb el cor, amb el sentiment. D'entrada —ens diu convençut Santi Vendrell—, totes les cançons es fan amb el sentiment, tant si es tracta d'una cançó patriòtica, com si és dedicada a qualsevol cosa que et pugui passar. Jo, si per cas, definiria el meu estil com a sentimentalista, si vols tu, però no com a romàntic, ni enamoradís d'històries passades de moda.

D'altra banda, entre els diferents temes del disc, hi ha una adaptació al català, feta pel mateix Santi Vendrell, de la cançó de Maxime Le Forestier "El meu germà" que ha estat inclosa a tall de petit homenatge, envers aquest cantant francès que no és gaire conegut al nostre país. Un dels encerts més notables de "Secrets del cor" són els arranjaments i la direcció musical, deguts a la batuta d'en Manuel Camp, que ha pogut comptar amb el suport d'uns músics excel·lents. Santi Vendrell es mostra d'acord amb nosaltres quan esmentem la tasca portada a terme per

en Manuel Camp, i la col·laboració d'aquest vintena llarga de bons músics...

—Evidentment, una cançó, de ser acompanyada amb una guitarra a fer-ho amb el suport de 25 músics, canvia molt. Ara bé, hi ha un aspecte, però que, m'agradaria deixar clar, i que és del tot demostrable: una bona cançó amb un mal arranjament, continua essent una bona cançó; i una mala cançó amb un bon arranjament continua essent una cançó dolenta; això significa que, fins a cert punt, els arranjaments són molt importants, i fins a cert punt no ho són tant. A mi em sembla —afegeix en Santi—, que "Secrets del cor" compta amb unes composicions boniques i, al mateix temps, amb un arranjament adequat, que ho ha fet molt bé; aleshores les dues coses lligades hi fan molt.

En aquests moments, una de les coses que més interessava a Santi Vendrell és actuar en directe, per tal de demostrar que aquest últim disc seu no és solament fruit d'un acurat treball fet a l'estudi d'enregistrament, sinó que al darrere hi ha quelcom més que uns bons arranjaments i una feina en equip. Va arribat l'hora que Santi Vendrell demostrés la seva vàlua actuant pels escenaris de Catalunya.

ALBERT W. SOLER

QUERELLE: L'ULTIM FILM DE FASSBINDER

Sembla que Rainer Werner Fassbinder va morir sense enllestir del tot el muntatge de Querelle, basat en la novel·la Querelle à Brest, de l'escriptor francès Jean Genet. Poques vegades els propòsits i les declaracions dels realitzadors corresponen al resultat de les seves obres. Davant d'una novel·la com aquesta, manifestà Fassbinder, hi ha dues possibilitats: la de fer veure al públic allò que es llegeix o bé la filmació de les fantasies que el realitzador li suggereix la lectura de l'obra literària. Fassbinder ha adoptat aquest segona actitud. Efectivament, el seu últim film és, per sobre de tot, el desencadenament de la fantasia provocada per la lectura d'aquell text. Querelle és, doncs, un text de Jean Genet, viscut filmicament per la fantasia de Fassbinder.

Si segons François Mauriac, l'obra de Jean Genet mereix ser qualificada d'ex-

cremencial, per a Jean-Paul Sartre, Genet és, bàsicament, un moralista. En realitat, Genet fou un abandonat des del seu naixement, un delinqüent que passà més de trenta anys a la presó i el creador literari d'un món que la societat preferís ignorar. Al seu univers —revers de la nostra bellesa— hi regna la nit. De l'ombra en fa llum, flors dels excrements i comèdia de la respectabilitat, tot sublimant allò que, per a nosaltres, és grotesc. Com s'ha dit, les virtuts de la seva religió són la traïció, el robatori i l'homosexualitat. El ritu genetià sorgeix de la cerimònia del mal i de la mort. Querelle (obra fílmica) no s'aparta de Querelle à Brest (obra literària). La novel·la subministra al film una estructura bàsica sobre la qual reposa despreocupadament, la fantasia de Fassbinder.

L'homosexualitat com a univers és afirmada com un

fet, descaradament, sense cap judici moral, ni en pro ni en contra. Una homosexualitat present i latent, de barri baix, propi d'una ciutat portuària; una homosexualitat freda, despassionada i sense amor, on el desig, quan no el caprici o la canallada, és llei, i la rancúnia el domini i el crim, normes de conducta.

Una taverna, lloc de reunió d'homosexuals; la seva propietària (Jeanne Moreau) una maravellosa piltrafa, casada amb un homosexual de color i amant del germà de Querelle. Aquest és un mariner desitjat, que es fa sodomitzar pel marit de color a fi de reptar, canallesament, el seu germà: una bafa a fi d'incrementar el desig de l'amant del seu germà. És la baixesa humana entre un Cain i un Abel, on tots són Cains.

Fassbinder s'hi ha bolcat d'una manera mig onírica i predominant colorística, remarcant més la perversitat

que el desig. La seva misse en scène reposa sobre una teatralitat pròpia de l'espectacle de titelles.

Els personatges són formes reflectives d'ombres humanes acompanyades de glos musicals corals. A part una Jeanne Moreau esplèndida en tots moments i sublim en la interpretació de la cançó de Peer Raben, la vida és substituïda per una mecànica canallesca. Els exteriors, a base de telons, són espantosos kitsch; i totes les escenes d'exteriors es desmoronen ràpidament. En canvi, les que es desenvolupen en una atmosfera barroca, espiritualment asfixiant. Fassbinder ha declarat que Querelle no és un film sobre el cim ni l'homosexualitat, sinó sobre una recerca de la identitat. No crec que ho hagi aconseguit. Querelle, com a obra, no aguenta; en canvi, com a film, tot reconeixent els seus límits i les seves desigualtats, és realment fascinant.

Última Hora

Nº

RÀDIO POPULAR DE MALLORCA

és popular i és de Mallorca

C. O. P. E.
MALLORCA

SUSCRIBIU-VOS A UNA REVISTA AL
SERVEI DE LA NOSTRA CULTURA

lluc

Apartat 619

PALMA DE MALLORCA

¿MALLORQUÍ SÍ, CATALÀ NO?

Tant la campanya electoral d'Alianza Popular com les declaracions posteriors dels diputats electes d'aquest partit en matèria lingüística han complicat una qüestió que fins ara havia estat causa d'enfrontaments ideològics. Hi havia entre els polítics l'acord gairebé unànim de respectar el criteri dels filòlegs sobre la idubtable catalanitat de la llengua que parlem a les Illes.

A.P. va començar per desenterrar l'esperit d'esporàdiques pintades ("mallorquí sí, català no") a la seva campanya electoral, i ara ha proposat que les classes de català es donin d'acord amb les normes d'una gramàtica mallorquina anterior a la normatització-unificació de Fabra. Tot això admetent, però només com a qüestió estrictament tècnica, la catalanitat del mallorquí.

Aquest plantejament que vol escloure els lingüistes de la discussió, obliga a una resposta en el terreny polític. En el fons es tracta d'aclarir les causes per les quals la unitat de la llengua es posa en dubte aquí i no, possem per cas, amb el castellà d'Extremadura.

Per entendre l'estratègia lingüística d'un partit polític hem d'analitzar bàsicament dos punts: de quina classe social defensa els interessos, i quins àmbits geogràfics creu més favorables per a controlar-hi el poder.

La història i la lògica evidencien que la burgesia, en el seu intent de consolidar-se com a classe hegemònica, és qui crea la moderna forma nacional consistent en un mercat interior unificat, una llengua comuna i un Estat centralitzat. En realitat, la política d'uniformització

lingüística era imprescindible per aconseguir els altres dos objectius, car al mercat interior no s'hi arriba sense una lliure circulació tant de mercaderies com de mà d'obra i els contractes comercials i laborals requereixen que les parts contractants "s'entenguin" (és a dir: les mateixes mesures i pesos, la mateixa significació de les clàusules jurídiques); quant a l'Estat centralitzat, s'hi arriba eliminant les barreres, tant naturals com lingüístiques, que dificulten l'acció ràpida i eficaç de l'Estat a tots els racons de la nació (és a dir: carreteres, uniformitat idiomàtica, etc.).

Aquest esquema tan elemental ja serveix per entendre que la burgesia, i això li ve d'enrera, no posarà mai en qüestió la unitat del castellà (llengua del model de societat capitalista que ella va crear i encara defensa); també explica com la burgesia catalana, que es beneficiava objectivament de la unitat lingüística espanyola, no tenia cap necessitat de proclamar la unitat idiomàtica dels Països Catalans (cal, però, matisar que la burgesia catalana ha conservat la llengua com una rera-guarda per, si l'estratègia espanyolista no anava bé, amenaçar d'atrinxer-se en l'autonomia per tal d'aconseguir més pes a Madrid; en canvi, la burgesia basca, seguint decididament el camí de la castellanització, va arribar a un punt de difícil retorn i ara, després de ceagar les vies moderades de rompre la inèrcia espanyolista, ha de suportar els plantejaments del radicalisme abertzale, cosa que no passa a Catalunya). Es obvi també

que la dreta sociològica ha fomentat, d'una manera directa en el passat, la uniformització lingüística castellana sense cap consideració envers les altres llengües, i ara vol aconseguir —aquesta és l'estratègia d'A.P.— que cada una d'elles es converteixi en una babel, per a destruir-les des de dins.

Quant a l'àmbit geogràfic de la idea nacional, sempre sol anar lligat a allò que cadascú considera el camí més curt per a assolir o mantenir el poder. Analitzem que hi pot veure A.P. en els tres àmbits corresponents a les tres ideologies "geogràfiques" que proclama: mallorquinisme, espanyolisme, occidentalisme.

Els particularismes artificials, que per manca d'una sòlida diferenciació cultural s'han de fonamentar en l'exageració de peculiaritats irrelevantes, com més petits i limitats es pretenen —i aquest és el cas del mallorquinisme exclouent— més interessos caciquils amaguen.

L'Estat espanyol ha estat un terreny acotat de les classes dominants (que, d'altra banda, no han tregut mai problemes de convivència amb els poder caciquils locals) i per inèrcia secular és normal que continuï sent vist com un àmbit favorable: quatre anys passen de pressa.

I el darrer, allò que en

diuen Occident, s'ha caracteritzat per una defensa intransigent dels interessos conservadors (quan perillava la majoria democristiana a Itàlia, als U.S.A. no s'aturaven de proclamar que no tolerarien l'arribada dels comunistes al govern d'un país de l'OTAN; vet aquí algunes raons dels partidaris d'entrar-hi).

La gent d'A.P., quan controlava l'Estat, no es preocupava d'aquestes petites lingüístiques (castellà oficial i prou) i en canvi ara, amb un Principat encara advers però amb tres diputats i dos senadors a les Illes, vol delimitar en els Països Catalans, mitjançant l'exploitació d'una particularitat lingüística, les parcel·les més favorables. La conclusió és clara: la política de castellanització va ser imposada per a protegir els interessos de grups concrets (amb independència de la llengua que parlessin) i, actualment, la política de destrucció de la unitat del català (que no té res a veure amb qüestions filològiques) torna a ser la bandera d'una maniobra partidista vergonyosa que amaga camins mesquins d'arribar al poder i contra la qual només podem mobilitzar la repugnància que provoquen la demagògia, la baixesa i la mentida.

Joan Mir

Oberta l'any passat

"Pam de Nas" la Llibreria dels catalans a París

París, centre de cultura diuen, però de la cultura francesa, cosmopolita i poc amant de les llengües minoritàries, té la seva llibreria en català, a la "rive gauche" del Sena, al costat del Boulevard des Grands Augustins, davant mateix del Louvre, però a l'altre costat, surt un petit carreró dit la Rue des Grands Augustins, en el 30 d'aquest carrer hi ha PAM DE NAS, la llibreria Occitana i Catalana de París.

Jean François Coche, té cura de l'establiment, el seu accent català recorda els Nord-Catalans, jo li demano si és rosellones, però ell ple de vitalitat i com qui no diu res fa "no, jo sóc de París", primera sorpresa un Parisenc és el llibreter de la cultura catalana a la capital de França.

Les obres de Verdaguer, els diccionaris, els darrers premis literaris omplen els prestatges de la Llibreria, el seu propietari, enginyer agrícola de professió, declararia a PLACA GRAN, "el fort de vendes, l'Occitana, en tinc més de mil títols, i per poder tenir tot això he hagut de tractar amb mes de quatre cents proveïdors. Cada llibre el distribueix pràcticament el seu autor o l'editor" el cert és que fa bo de veure i mirar, catalanitzat i Occitanisme arreu.

La Maria Lluïsa Sabater, llicenciada a la Universitat de Barcelona, col·labora a la llibreria, és ella la que afirma rotundament "tot s'aguanta gràcies a l'empena de Jean François, és ell l'ànima. Només un idealista com ell pot fer això per la cultura catalana". A la botiga va entrant gent uns vénen a buscar llibres, d'altres demanen adhesius, discos, mapes... Es veu que és una cosa viva al cor de París.

Cal que tots els mallorquins que passin per París la visitin, és útil, a més a més poder comprar diccionaris Català-Francès, llibres Occitans, o al darrer "Mallorca Socialista", es troba més d'una meravella de bibliòfil, com la Bíblia de Montserrat o una col·lecció de la Il·lustració Catalana... és el finestrall cultural català a París.

GREGOR

MALLORCA SOCIALISTA

C. Temple n.º 7 - Ciutat de Mallorca - 1
Tels. 22 14 14 - 22 16 26

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom _____
Adreça _____
Població _____ Tel. _____

M'interessa una subscripció:

- ☐ Anual 500 ptes.
☐ Anual 1.000 ptes. (Ajuda)

Forma de pagament:

☐ Rebut domiciliat a un Banc

Banc _____ Suc. _____

Compte n.º _____ Titular _____

☐ Enviaré l'import { Taló n.º _____
Gir Postal _____

Signatura, _____

"TELE - HOGAR"

GRAN OFERTA D'ANY NOU

AMB LA COMPRA D'UN VÍDEO
REGALAM UNA PEL·LÍCULA DE
LLARGMETRATGE CANVIABLE
GRATUÏTAMENT DURANT
UN MES A PARTIR
DE LA COMPRA

AIXÒ ÉS UNA ALTRA
MERAVELLOSA OFERTA DE:

SENSACIONAL OFERTA
EQUIP "HI-FI";

- * TOCADISCOS
 - * AMPLIFICADOR
 - * EQUALITZADOR
 - * SINTONITZADOR
 - * PLATINA
 - * 2 ALTAVEUS
 - * CONTROL A DISTÀNCIA
 - * i MOBLE TIPUS "RACK"
- AMB VIDRE RESISTENT
ALS COPS
- tot per 75.000 PESSETES

FACILITATS DE PAGAMENT
FINS A 36 MESOS

Carrer Nicolau de Pacs, 16 - Tel. 460083
Carrer de Velázquez, 12
CIUTAT DE MALLORCA

ESTABLIMENT
ACE

SES FONTANELLES, L'ULTIM DEL PRAT

Tot començà en el segle XVI quan ja l'historiador Binimelis digué això del Prat de Sant Jordi: "...la dita aigua fa mal en aquells contorns per ço que allí s'embassa i comprondeix aquella alga i altres coses que allí causen gran putrefacció, i de si es veu s'ajunta amb los aires putrefactes i boirosos qui neixen d'aquelles lagunes o estanys de Sant Jordi i porten grans malalties en aquelles parts".

Els intents d'aconseguir la dessecació del Prat de Sant Jordi tengueren lloc a partir de l'any 1770. Dos factors molt importants condicionaren la destrucció de la zona: primer, la necessitat d'ampliar unes zones cultivables i segon, acabar d'una vegada per totes amb el gran focus de malalties palúdiques que suposava aquella acumulació d'aigües estancades.

Tot va anar avançant fins a arribar després de dos segles de dificultosos treballs a la quasi completa dessecació del lloc. En Paul Bouvijn, enginyer holandès, dugué a terme la part més important d'aquella vasta obra. (1835-68).

El Prat de Sant Jordi es delimitava clarament entre les finques conegudes per Sant Jordi, Son Mosson, Son Sant Joan i Ses Cadenes i arribava vins a l'ac-

tual nucli de població de Casa Blanca. El Prat és actualment una zona de cultiu bastant fèrtil i profitosa, ja que davall s'hi troba una acumulació d'aportacions orgàniques, de caire considerable, a més té un corrent continu d'aigües subterrànies.

Però qualche cosa ens va quedar per poder contemplar el que en un temps fou una gran extensió fangosa d'indubtable valor paisagístic i ecològic: Ses Fontanelles de Palma, indret ubicat entre el darrer tram de la Síquia de Sant Jordi, el camí de Son Fangós i l'autopista Palma - Ca'n Pastilla. Ses Fontanelles van esser fa a prop de 15-20 anys un nucli d'obtenció de sulfat magnèsit i sal comú, productes que s'obtenien en introduir aigua de mar mitjançant una motobomba situada a les es-

tribacions de la Síquia. En aquests moments Ses Fontanelles estan oblidades i romanen a la ventura d'una possible desaparició.

Ses Fontanelles representen actualment dins el terme de Palma una de les zones més indicades per conservar, no tan sols pel seu valor ecològic, sino també

"S'avissador, tan sols s'ha vist un pic en tot l'any"

per l'estrictament històric.

Referint-me al valor ecològic gaudeix d'unes característiques destacades pel fet de ser una zona humida. Encara que no tenguí una incidència important pel pas de migració de les aus, a l'hivern sol esser

una zona comunament visitada per aucells de ben rara coneixença a l'illa. El lloc s'assembla molt a El Salobrar de Campos, avui també amenaçat per la destrucció o "balearització", com

es vulgui dir. La fauna de la zona és prou significativa, a modo d'exemple no estaria de més citar el Tirulillo de cama negra, el Cama-rotja, la Xivitona, el corriol i un parell més extens d'aus de salobrar; les plantes més abundants són la Salicornia i la "Inula crithmoides". Tant aus com plantes gaudeixen per igual d'un valor faunístic i botànic.

A totes llums Ses Fontanelles ha d'esser declarada zona d'interès ecològic, malgrat que una sèrie de factors condicionats per l'entorn que l'envolta siguin molt perjudicials per aquest petit i minúscul ecosistema. Però, de Prat, ja no ens en resta més. Tan sols la nostra veu pot aturar-ne la destrucció, i encara som a temps de prevenir-ho. ¿Per què no pegam una ullada a la Revisió del Pla General de Ciutat, assessorat en qüestions ambientals per un competent equip tècnic, que dona suport a la protecció de tan valuós lloc, que en un temps va esser una part més d'aquell Prat de Sant Jordi que ens va dir adeu per sempre.

Xavier Muntaner Roca

Una pel·lícula mítica GLOBE

KUBRICK

LOLITA

JAMES MASON • SHELLEY WINTERS
PETER SELLERS • SUE LYON

Guión de Vladimir Nabokov
basado en su novela "LOLITA" Metro-Goldwyn-Mayer

TORNA UNA DE
LES OBRES
MESTRES
DEL MESTRE
STANLEY KUBRICK

DOS GRANS
ÈXITS
D'OBLIGADA
ASSISTÈNCIA
PER AL
BON
"GOURMET"
DEL CINEMA

Seleccionada com a candidata a l'Oscar-
1982 per a la millor pel·lícula estrangera

Klaus Kinski en
Fitzcarraldo
Un Film de Werner Herzog

Klaus Kinski
Claudia Cardinale
en "Fitzcarraldo"

JOSE LEWIS • MIGUEL ANGEL FUENTES
PAUL HITSCHER • HIERONIMO ENRIQUE BOHANNES
GRANDE OTHELLO • PETER BERLING • LUCAS
Producció: WERNER HERZOG • LUCI STETIC

LA GRAN AVENTURA AMAZONICA!
LA PEL·LÍCULA MES ESPERADA D'AQUESTA TEMPORADA

Festival de Cannes 1982:
primer premi al millor director
Festival de Sant Sebastià 1982:
premi de l'O.C. Internacional de Cinema

L'EXTRAORDINARIA FOLLIA D'UN HOME D'ACCIO
CONTADA PER L'EXTRAORDINARI TALENT
D'UN HOME DE CINEMA